

Tag med til Amazonas og hovedjægerens land

Af Bodil Johanne Jørgensen, konsulent, coach, forfatter, eventyrer og medlem af De berejstes Klub

”Jeg er pensioneret oberst fra hæren, og jeg er en af de slemme mænd, der har været udsendt til missioner i Irak, Bosnien og Afghanistan, og jeg er vant til at slå muhamedanere ihjel,” sagde vores turguide ved det første møde – ja, så var tonen ligesom slået an. Og det skulle vise sig, at han var vant til at kommandere rundt med folk, og tale et militært sprog. Hvilket vi selvfølgelig måtte abstrahere fra, hvis rejsen til Amazonas skulle blive en uforglemmelig oplevelse - på den gode måde. Oberstens rejseerfaringer fra junglen var baseret på seks ugers rundrejse til naturfolkene i Peru og Ecuador.

Vi var otte danskere, (nogle af de første turister, der besøgte Huaorani-indianerne) som i marts måned 2010 rejste til Ecuador, for bl.a. at besøge den temmelig afsides beliggende Huaorani-indianerstamme midt i Amazonas-junglen og Galapagos øerne.

En hovedstad omringet af vulkaner

Men først landede vi i Ecuadors hovedstad Quito, som ligger i 2.800 meters højde. Byen ligger i en dal og har ca. 1,5 millioner indbyggere, og det er den anden højest beliggende hovedstad i Sydamerika, kun overgået af La Paz i Bolivia.

Quito er omgivet af en hel masse vulkaner, hvoraf Cotopaxi er den mest aktive og højest beliggende i 5.900 meters højde. Her har man lært at leve med vulkanerne, selvom man ved, at Cotopaxi på et tidspunkt vil gå i udbrud og formentlig begrave Quito og indbyggerne i aske og lava, ligesom det skete, for en mindre del af byen, for ca. fire fem år siden.

Selvom det ikke lyder særlig helteagtigt, valgte vi at bestige vulkanen i bus, kun de sidste ca. 200 m kæmpede vi os vej gennem blæsten, lavastøvet og den tynde luft. Heldigvis slap jeg for højdesygen. Mens vi var i Quito området, var vi vidne til et mindre vulkanudbrud, men det gjorde nu kun indtryk på os turister, som fik nogle flotte billeder i kameraet. Der var ingen reaktioner at spore hos lokalbefolkningen.

Det er første gang, jeg har set et udbrud på så tæt hold – og den store paddehattesky fordelte sig dog ret hastigt i de højere luftlag. Et ret fascinerende syn.

Obersten ærgede sig over, at udbruddet ikke var større, for så skete vel endelig noget farligt.

Nå men tilbage til turen.

Vi besøgte også en by, hvor alle indbyggerne stort set lever af at producere is. Det var svært at forestille sig hvor alle kunderne kom fra. Jeg smagte en kæmpe stor avokadois, en ret speciel smag, og meget delikat, men man kunne også få romis, brombæris, chokoladeis, og en masse andre slags is, som dem vi kender, og kvaliteten var fin.

Desuden var der flere byer, hvor man levede af at producere bolsjer. Produktionen foregik lige ud til den støvede landevej, med masser af trafikos. Så nej tak - jeg havde ikke lyst til at købe bolsjer.

Besøg hos Otavalo-indianere

Efter besøget i is- og bolsjebyerne kørte vi videre til Otavalo-indianerne, som bor i byen Otavalo nogle få timers kørsel fra hovedstaden. Indianerne har lange sorte fletninger helt ned til taljen, og det gælder både mænd og kvinder. Indianerne sælger deres håndarbejde på et stort marked i Quito, som er åbent et par gange om ugen. Her var ligeså mange politibetjente og vagter, som der var indianere og handlende. Tænk, at det skulle være nødvendigt med så mange sikkerhedsfolk. Så vi valgte at tage det positivt, og tænke, at der blev passet godt på os.

I øvrigt var der også en del politi og vagter på gaderne i Quito. Også på vores hotel, Hotel Quito, var der masser af bevæbnede vagter, som sikkert skulle give os trykthed, om det er nødvendigt, ved jeg ikke, men vi blev frarådet at gå på gaden om aftenen.

En del af Otavalo-indianerne holder den gamle kultur i hævd, men dog er der også en del, som helt tydeligt er, hvad jeg vil kalde for 8-16 indianere. Herom nedenfor.

Besøg hos en "autentisk" rødhåret stamme og kølnervand i ansigtet

Vi stod i rundkreds og den ældste shaman i stammen spyttede en stærkt parfumeret væske ud i hovedet på mig, og da han ikke troede, jeg forstod renselsesritualet, gentog han det atter engang. Jeg forsøgte ikke at indånde spritten og hans dårlige ånde. Formålet med ritualet var at rense sindet.

Samtidig stod de lokale og fotograferede vores lille gruppe med mobiltelefoner, og en lokal "sherif" var ankommet til stedet med en slags logbog, som indianerne skulle skrive under på. Så regnskabet med turistindtægterne blev bogført. (Tror vi nok)

Vi forlod stedet med en noget blandet følelse, idet vi følte os taget godt og grundigt ved næsen af indianerne, for helt gratis havde fornøjelsen ikke været, og det åndelige islæt var det så som så med. Det eneste de havde bevaret fra deres oprindelige kultur var, efter min opfattelse, den røde hårfarve, som de fik fra en bestemt plante i skoven. Det lignede tyk fedtet maling, der var kommet i håret, en noget speciel frisure. Og i øvrigt mødte de op i laksko, europæisk tøj og rødt "malet" hår.

Rejsens højdepunkt – besøget hos Huaorani-indianerne

Velkomstkomiteen i junglen bestod af fire fem små halvnøgne børn gumlende på sukkerrørsstænger samt et par voksne. Whaponii fremstammede vi. Det betyder goddag, hej og tak. Whaponii lærte vi hurtigt at sige, og det var også det eneste vi lærte at udtale på deres sprog, for huaoranisproget er svært, og i øvrigt har de intet skriftligt sprog kun lydssprog.

Indianernes forfædre har været hovedjægere, og nogle af de ældste i stammen kunne huske, at deres bedsteforældre havde fortalt om kampene mod nabolandsbyerne. I dag har de lagt våbnene, men de bruger stadigvæk bløvguns og giftpile til at skyde dyrene med. Forresten lærte vi også at lave giften, som man kommer på pilene.

Oberstens medbragte den flotte billedbog "Spirit of the Huaorani" om huaorani-indianerne, og ville have dem til at skrive deres autografer under fotoet af dem selv. Nummer to høvding i landsbyen, styrede slagets gang. Indianerne havde megen morskab ud af dette. De voksne mænd fnisede og pjattede som teenagepiger ved at kigge på billederne af de nøgne indianere.

I bogen er indianerne nemlig afbilledet helt nøgne. I virkelighedens verden, har de t-shirts på i år 2010. Noget en dansk tandlæge i vores selskab, mente vi skulle klage over. Hvorefter vi fik at vide, at den nøgne udgave kunne vi skam godt få (for det gjorde man fx for amerikanere, når de kom på besøg) men så kostede det kassen, hvis de skulle tage tøjet af.

Livet i junglen

Høvdingen i landsbyen hedder Møjj og er en mand på 44 år. Han er gift for anden gang, og har en datter på to år. Desuden har en et par voksne børn og en ekskone i nabolandsbyen. Når man gifter sig på de kanter, så er det blot en mundtlig aftale, der skrives ingen papirer, og bliver man enige om at gå fra hinanden, ja så gør man bare det. Sex er forresten ikke noget man dyrker for fornøjelsens skyld. Sex foregår i skoven, hvor kvinden lægger sig på ryggen under akten, og det siges, at man kun gør det for at avle børn.

Huaorani-indianernes stamme er kun på ca. 1.000 individer i alt, fordelt på nogle små landsbyer. Vi besøgte tre af de primitive landsbyer uden veje, cykler eller moderne bekvemmeligheder.

Det tager 45 minutter at flyve ud til dem, og flere dage hvis man sejler op ad floden.

Befolkningen forsøgte at vise os et autentisk Ecuador i junglen, men det er vist længe siden det har været helt autentisk. Bl.a. har turister ødelagt det ved at give dem tøj, som de slet ikke ønsker osv. Men mange ressourcer var her ikke. Fx behandlede man ikke husdyrene herunder hunde særlig godt.

Møjj havde et stort ar foran på kroppen fra brystkassen og hele vejen ned til navlen, og det samme hele vejen ned ad ryggen. Han fortalte, at han havde fået opereret en metalplade ind i kroppen, dengang han var udsat for en flyulykke.

Indianerne protesterer – for de vil gerne leve, som deres forfædre gjorde

Møjj var optaget af at søge fonde og finde midler til en stor demonstration, han havde planlagt i Quito. Der var nu råd til at sende 50 indianere derind, på en to dags tur. Man ville vise regeringen sin utilfredshed med olieselskabernes tilstedeværelse, og man forlangte et helt uhørt millionbeløb i dollars for at afgive land til olieselskaberne. Paradokset var, at Møjj og de andre indianere rent faktisk var på månedsløn i et projekt ejet af olieselskaberne.

Og olieselskaberne har rent faktisk allerede gjort klar til at etablere en vej ud til området. Men den slags skal man vist ikke tale højt om.

Flysikkerhed – og at flyve med et gammelt Cessnafly

De to fly vi var ankommet med, var ligesom det lokale rejseselskab, som havde licens til junglen, ejet af olieselskaberne. De små cessnafly var gamle, og havde plads til fire personer, og jeg havde brokket mig gevaldigt, for jeg var ikke sikker på, at det var trygt og godt at flyve sammen med to danskere, som hver især vejede op mod 150 kg. Obersten sagde, at han havde udført flere missioner fra sådanne fly, så det skulle jeg slet ikke bekymre mig om. Og mens vi ventede på, at det blev vores tur til at lette tilbød han, at jeg kunne besøge en fuglepark, så var mundet lukket på mig et stykke tid.

Mine bange anelser om sikkerheden skulle nu alligevel vise sig at holde stik, for der hvor vi skulle lande, (en lille lysning i junglen) havde man glemmt at slå græsset. Efter min opfattelse ville en helikopter have været et langt bedre transportmiddel. Nå men landingen, selvom den var hård, gik nu OK, og bagefter skal man ikke tænke så meget på det. Og selv obersten mente ikke, der ville komme flere danskere ud i området, forinden der blev mere styr på transport og nogle andre lokale forhold.

Indianernes kamp mod olieselskaberne

Der hvor indianerne bor, ved civilisationens ophør, der tager de amerikanske olieselskaber over, og så længe de har arbejde til folk i området, beskæftiger de dem. Når arbejdet er slut, flytter olieselskabet, og indianerne bliver ladt i stikken. Og der er intet andet arbejde at få. De er simpelthen overladt til naturen igen. De folk vi mødte, havde ikke alle penge, men byttede sig til varer fx sukker og tøj. Jeg byttede noget af mit gamle tøj og fik i stedet nogle smykker lavet af skovens bær og nødder.

I junglen er man vant til at overleve af skovens frugter og dyr. Møjj lærte os at skyde med blowgun, en slags 2 meter langt pusterør, og vi skød til måls efter en grøn banan lagt på en tøjbamse.

Livet i junglen er hårdt og beskidt, og man må arbejde hårdt for føden. (Hvis man altså ikke lige er på understøttelse fra olieselskabet) Mange af de indfødte havde dybe ar på kroppen fra snitsår, fordi de var kommet til skade med de store spyd og macheter, som de bruger til jagt.

I reservatet fortalte de, at nu var man oppe på besøg af mellem to og fire turister om ugen, noget man har svært ved at forestille sig som en økonomisk forretning på sigt, men indianerne var meget tilfredse med det.

Vi overnattede i nogle små lodges, som man havde bygget af træ og strå. Der var i alt fem små træhytter med stråtag og solcelleenergi. Der var dog aldrig varmt vand, så vi måtte nøjes med det kolde bad.

Deres gæstfrihed viste de ved at byde os på en mælkevid drik, som kaldes chitta. Ved besøgene i landsbyhusene så vi fremstillingsprocessen af chittaen, som laves af nogle gule frugter, som den ældste i familien tygger, derefter spyttede de ud i en skål, moses og blandes med vand og saft fra skovens frugter. Chitta smager lidt som kærnemælk, og de drikker meget af det. Det siges, at børnene går direkte fra moder-mælken til chittaen. Inden jagt drikker mændene, så maven er helt stor og tyk, for på denne måde at styrke sig, men mon ikke det svækker koncentrationen lidt, for drikken indeholder 4 % alkohol.

Vi så aberne i skoven, men blev ikke præsenteret for stegt abe, selvom indianerne spiser aber, fugle og tapirer, som de fanger i skoven. Herudover lever de af kogte vandkastanjer og diverse frugter og nødder fra skoven.

På campingtur i junglen

Bzzzz lød det midt om natten. Lyden kom nu ikke fra særlige farlige dyr i junglen, men fra et vejtrækningsapparat, som en af vores rejsekammerater havde medbragt, fordi han led af søvnapnø. Ved afrejsen fra Quito blev rejsekammeraten kaldt over højtaleren til et ekstra bagagetjek. Tolderne havde fundet noget mystisk i kufferten. Det må jo siges at være positivt, at de havde undret sig over et 6 kg tungt apparat, som manden slæbte rundt på. Kontrolsystemet virkede.

Nå men vores overnatning foregik i yderste kant af junglen, i nærheden af oliebyen Coca, hvor vi skulle overnatte en enkelt nat i telte på jorden. Forinden rejsen gik videre op ad floden i høvdingens utætte kano, som vi konstant måtte øse vand fra. Det var ikke ufarligt at sejle på floden med fare for at kæntre eller få slået bunden i stykker af trærodde i vandet.

I junglen var der intet toilet eller vaskeforhold. Så vi måtte vente med at soignere os, til vi kom tilbage til hovedstaden. Ja, forståeligt nok, at vagten på hotel Quito gloede noget på os ved ankomsten. Trætte, beskidte og usoinerede kom vi tilbage til hovedstaden for at hvile ud, inden rejsen gik videre til Galapagos.

I regnskoven var det eneste fodtøj, man kunne færdes i gummistøvler, da der var smattet og pløret, og der var uhyre stejle skrænter, og floder vi skulle passere. Det var lidt af en overlevelsestur, som kræver rimelig god fysisk form, når man vil campere i regnskoven.

Skrumpehoved ved ækvatorpunktet

Det er længe siden, man holdt op med at skrumpe hoveder og bruge dem som jagttrofæer. Det skal dog siges, at vi ved ækvatorpunktet i Quito ved besøg på det lille museum så skrumpehoveder. Bl.a. hovedet af en lille dreng. Historien var, at for ca. 150 år siden havde en familie en dreng på 12 år, som var syg, og man vidste han ville dø af sygdommen, og familien lavede den aftale, at man ville skrumpe drengens hoved. Ellers er det flere hundrede år siden man skrumpede hoveder af fjenden. Det virkede også som et ret mærkeligt indslag mellem udstoppede fugle, ozelotter, slanger og firben konserveret i forskellige væsker.

Quito ligger ved ækvator og på ækvatorpunktet, som man kan besøge, kan man stå på en sandfarvet linje med den ene fod mod syd og den anden mod nord. I øvrigt har man for få år siden flyttet ækvatorpunktet, idet man har fundet frem til, at det sted man først havde regnet med var ækvatorpunktet, er ændret - måske har punktet det flyttet sig.

Det var nu en ret interessant oplevelse at gå rundt på stedet, som mindede om en slags museum blandet med inkastenfigurer og flotte grønne planter, kaktus etc.

Galapagos med krydstogtskib

”Come on Boobies, we are the best”, blev der råbt over højtaleren, og boobies gruppen (som jeg var en del af) skulle skynde sig at gå i gummibådene for landgang.

Skibet havde plads til ca. 200 passagerer, og da det var lavsæson, var vi kun omkring 100 passagerer, hvilket var passende.

Vi var som allerede nævnt inddelt i nogle grupper, når vi gik på land. Og grupperne fik tildelt fuglenavne. En boobie kaldes på dansk for en blåfodet sule.

En fantastisk fjollet udseende fugl, med helt turkise fødder, og den findes kun ved Galapagos.

Jeg havde forsvoret, at jeg nogensinde ville tage på krydstogtrejse, og mine fordomme blev da også bekræftet med fede larmende amerikanere om bord. Man kunne heller ikke gå bare to meter på skibet, inden en velmenende tjener kom og spurgte, om han skulle tage min tallerken eller fylde min vandflaske op. Men så er det prøvet, og det er jo måden at komme til Galapagos på.

Galapagos øerne ligger ca. 1.000 km. ude i Stillehavet, og ser stadigvæk ud som de gjorde, da Charles Darwin besøgte dem. Vi besøgte for øvrigt flere øer end Charles Darwin nogensinde gjorde, idet han rent faktisk kun nåede i land på fire øer, fordi han var syg det meste af tiden, og lå i sin hængekøje ombord på sit skib.

Hans teori om at vi nedstammer fra aberne, skrev han først da han var kommet hjem til England igen, og teorien er bl.a. dokumenteret ved undersøgelse af forskelligheden af nogle finke arter, på øerne. I dag må det vel siges at være et ret spinkelt grundlag, men ikke desto mindre er der fortsat mange, der er overbevidst om, at manden havde ret.

Galapagos er fantastisk, og du vader rent ud sagt i fortids øgler, (land- og havleguaner) store skildpadder osv. Selv søløverne og pelikanerne kan du komme helt tæt på, ingen af dyrene har frygt.

Galapagos øerne er en nationalpark, som tilhører Ecuador, og man får store årlige tilskud til at reducere turistmængden, da området er UNESCO godkendt. Officielt lander der et fly om dagen i den lille lufthavn på øen Baltra. Vi talte dog ikke mindre end fire fly, hver med omkring 250 passagerer, i løbet af den halve time vi stod og ventede i lufthavnen.

Tre øer er beboede, og her bor der i alt ca. 30.000 indbyggere. Ved besøg i de små byer, konstaterede vi, at det ikke er lufthavnsbyggeri eller lokalbefolkningen, der får gavn af tilskuddene. I hvilke lommer pengene kommer, kan vi kun gætte på, for korrupsion og bestikkelse findes i stor stil i landet. Besøget på Galapagos øerne er en helt fantastisk naturoplevelse, og det kan kun anbefales at se det inden naturen bliver ødelagt af de mange turister.

Efter fem dage på Stillehavet, og i øvrigt uden søsyge, var tiden inde til at tage flyet tilbage til fastlandet, hvor vi via millionbyen Guayaquil fløj tilbage til hovedstaden.

Efter i næsten tre uger at have levet med kampråb fra vores ven som: ”Så rykker vi, skynd jer, kom ud i Guds frie natur, få hjelmen på, der er kaffe i messeteltet, klar til kamp, så afmarcherer vi” etc. var det tid til at vende tilbage til civilisationen igen. Og den eneste hovedjæger vi mødte i hovedjægerens land, var den danske oberst. (Hvem talte om krigstraumer?)

Vil du opleve indianerne før olieselskaberne helt tager over, eller regeringen i Ecuador siger til dem; ”Gå tre dage mod øst, og bliv der” så skal du skynde dig af sted. - Men måske er det en god ide at hyre en helikopter derud.